LEEUWARDER COURANT
08 februari 2018, pag. 26

De VR-presentatie begint in een virtuele ruimte, waar een tijdmachine staat opgesteld.

Vervolgens belanden bezoekers bovenop de terp van het Oldehoofsterkerkhof, waar duizend jaar geleden een kerkje, enkele boerderijen en de Middelzee te zien waren.

De presentatie laat bezoekers ook rondlopen in een middeleeuwse boerderij van zodenwanden.

Rondkijken op terp

Leeuwarden rond het jaar 1000

Hoe zag Leeuwarden eruit toen het nog aan de Middelzee lag? Iedereen kan dit straks met eigen ogen bekijken door een virtual reality-bril bij het Historisch Centrum Leeuwarden.

ERWIN BOERS

Ronddwalen in een fantasiewereld die verraderlijk echt lijkt: dat is het idee van 'virtual reality', een techniek die al jaren naam maakt onder bouwers van videogames. Buiten de spelletjeswereld is deze ontwikkeling echter nog nieuw: de meeste mensen hebben nog nooit zo'n VR-bril opgehad. Het HCL in Leeuwarden biedt straks een leuke kennismaking, die uiteraard historisch verantwoord is.

Het plan ontstond vorig jaar, toen NHL-student Maarten Hof aanklopte voor een stageplek. Hij wilde voor zijn afstuderen graag een historische presentatie maken. Het HCL hapte meteen toe.

Nieuwe analyse van oude botten vertelt meer over leven van toen

„Hij kwam voor ons precies op het goede moment, want we hadden er al ideeën voor", zegt Hester Postma van het HCL. Hof kreeg als opdracht om bezoekers te tonen hoe het Oldehoofsterkerkhof er duizend jaar geleden uitzag. De scheve toren stond er toen nog niet, maar er was wel net een stenen kerkje gebouwd. Dit godshuis stond op een terp aan een lange zeearm, de Middelzee.

Om het resultaat te beleven, hoef je alleen de VR-bril op te zetten. Daarna gaat alles vanzelf. Je belandt op de groene terp, waar de tufstenen Sint-Vituskerk en boerderijen te zien zijn. Ganzen vliegen over en er scharrelen schapen en kleine koeien om je heen. Je kunt aan alle kanten om je heen kijken.

In de verte zijn de terpen te zien waar nu de Kleine en Grote Hoogstraat liggen. Het is mogelijk om stappen te zetten en het beeld verandert mee als je gaat zitten of staan. Een stuk wandelen in deze virtuele wereld kan echter niet.

„We hebben rekening gehouden met oudere mensen", zegt Hof. Het moet ook leuk zijn voor wie rustig wil zitten. De bezoekers krijgen een kijkje in de kerk en in een plaggenboerderij. Daar lopen ook wat kippen en wilde eenden rond.

De bouw van deze virtuele wereld was een groot karwei. Verschillende deskundigen hebben zich bemoeid met de inrichting om historische foutjes zoveel mogelijk te voorkomen. Sommige informatie is afkomstig van de archeologische opgravingen in de terp.

Maar hoe zag een kerkje er destijds van binnen uit? „Daarover hebben we contact gehad met Museum Catharijneconvent in Utrecht", zegt Postma. „Van een elfde-eeuwse kerk is het niet bekend, maar wel van eentje uit de twaalfde eeuw, dus daar hebben we gebruik van gemaakt."

Mensen moesten hun krukjes zelf meenemen naar de kerk

„Er stonden toen geen stoelen in de kerk. Mensen moesten hun krukjes zelf meenemen", zegt Hof. Voor de plaggenboerderij liet hij zich inspireren door het nagebouwde zodenhuis in Firdgum.

Hof heeft er ook een paar grapjes in verwerkt: „Er zijn vikingschepen te zien. Of die hier echt waren, is niet duidelijk, maar ze bestonden toen wel." Hof kan zich de komende tijd nog meer uitleven. Zijn studie is klaar en hij gaat in Zweden aan de slag bij de grote computerspelbouwer Ubisoft.

De Leeuwarder presentatie is vanaf het paasweekeinde te zien in het voormalige architectuurschip ARK. Dit komt achter het HCL te liggen in de gracht bij de Prinsentuin. Daar zullen nog veel meer nieuwe historische curiosa te zien zijn.

„We laten op dit moment menselijk botmateriaal onderzoeken dat afkomstig is van archeologische opgravingen", vertelt gemeentelijk archeoloog Mariëlle Kenemans. Het gaat om knekels die van verschillende plekken in en rond de stad komen. Ze worden geanalyseerd met moderne technieken, die meer vertellen over de ouderdom, de afkomst en het leven van deze vroegere bewoners.

Het is zelfs mogelijk iets te zeggen over het voedsel, op basis van de samenstelling van het botweefsel. De uitkomsten zijn nu nog niet bekend, maar worden straks in de expositie gepresenteerd, zegt Kenemans. De presentatie in het schip draait om de Leeuwarder identiteit en vindt plaats in het kader van de Culturele Hoofdstad.